

**Expectations of the
Bucharest
Population
Concerning the
Public Authorities**

The comparative analysis (1992-1996) is focusing on the way in that the main public authorities are corresponding to the expectations of the Bucharest population (army, police, justice, president institution, government, parliament). There are analyzed the main sources that influence the public opinion, as well as the confidence to the media.

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCHUREȘTIULUI FAȚĂ DE AUTORITĂȚILE PUBLICE

ANDREI NOVAK

Aspecte metodologice

Cercetarea a intentionat, pe de o parte, investigarea populației în ce privește satisfacția oferită de activitatea instituțiilor publice, parte componentă a calității vieții, încrederea populației în aceste instituții, iar pe de altă parte, percepția publică a fenomenului de corupție din societatea românească: sfera de manifestare, cauzele (politice, juridice, administrative s.a.) și efectele acestui fenomen.

Se presupune că între cele două direcții de cercetare există o puternică și invers proporțională legătură, cu cât fenomenul corupției este percepțut mai puternic, cu atât satisfacția și încrederea în instituțiile publice sunt mai scăzute.

Obiectivul final al cercetării constă în realizarea barometrului privind satisfacția și încrederea populației în instituțiile publice, în estimarea percepției fenomenului de corupție și în conturarea unor măsuri posibile privind combaterea și prevenirea acestui fenomen.

În ce privește percepția calității activității instituțiilor publice, aceasta a fost obiectivul unor cercetări efectuate pe eșantioane naționale reprezentative în anii 1993-1994-1995, realizându-se astfel un barometru anual al încrederii și al modului în care aceste instituții au răspuns așteptărilor populației. În anul 1992 s-a realizat o cercetare la nivelul municipiului București astfel că se pot realiza comparații între cele două momente.

Ca și acum și în cercetarea din 1992 s-au abordat aspecte ale corupției astfel că se pot efectua comparații și în ce privește evoluția percepției acestui fenomen.

Eșantionul. Cercetarea a fost efectuată pe un eșantion de 800 subiecți de peste 17 ani din București.

Selectia a fost efectuată în mod aleator dar și cu respectarea unor cote privind sexul, grupa de vîrstă și nivelul de educație ale subiecților. Astfel, operatorul afectat unei anumite zone a avut la dispoziție o listă cu străzi, numere de bloc, etaj și apartament iar din cadrul acestor apartamente au fost selectați subiecții care corespundeau cotelor respective combinate.

Teoretic, un eșantion de 800 subiecți asigură, la o probabilitate de 95%, o eroare maximă de $\pm 3,46\%$. Practic însă, eroarea maximă la nivelul întregului eșantion a fost de 2,8-3% pentru itemii cuprinși în chestionar.

Prin diferite calcule sau estimări, pe baza datelor provenite de la recensământul din 1991 și a unor rate (de mortalitate, de absolvire și.a.) s-au elaborat distribuțiile pe sexe, vîrstă și nivel de educație ale populației de peste 17 ani din Bucureștiul anului 1996.

Sunt prezentate comparativ distribuțiile populației și cele ale eșantionului, cu mențiunile că testele statistice utilizate au confirmat ipoteza conform căreia între aceste structuri nu sunt diferențe semnificative, eșantionul fiind reprezentativ în ce privește repartitia pe sexe, grupul de vîrstă și niveluri de pregătire.

Structura pe sexe(%)

Populație	Eșantion
Masculin	46,1
Feminin	53,9

Structura pe vîrstă(%)

Populație	Eșantion
18-24 ani	13,5
25-34 ani	19,6
35-44 ani	22,0
45-59 ani	22,8
60 ani și peste	22,1

Structura pe niveluri de pregătire(%)

Populație	Eșantion
Sc. prim. sau gimnaz.	47,8
Sc. profesională	17,9
Înv. (post)liceal	26,6
Înv. superior	7,7

De reținut faptul că distribuțiile pe vîrstă și nivel de pregătire sunt asemănătoare ale populației și ale eșantionului și atunci când analiza se referă, separat, la cele două sexe.

De asemenea, structura combinată pe vîrstă și nivel de pregătire este similară cu cea a populației bucureștene.

Cum răspund autoritățile publice așteptărilor populației

Autoritățile publice a căror activitate este oglindită în percepția populației bucureștene sunt: armata, poliția, garda financiară, justiția, S.R.I., președinția, guvernul, primăria.

Autoritățile în imaginea publică

Întrebăta "în ce măsură răspund autoritățile publice așteptărilor", populația adultă bucureșteană a răspuns astfel:

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCUREȘTIULUI

	deloc	în mică măsură	potrivit	în mare măsură	în foarte mare măsură	nu știu	- în procente -
	1	2	3	4	5	nu știu	Media
1. Armata	10,3	12,1	19,6	22,1	10,6	25,3	3,14
2. Poliția	25,4	24,1	29,4	9,3	3,0	8,8	2,35
3. Garda financ.	19,9	17,4	14,6	6,8	3,3	38,0	2,29
4. Autorit. judec.	21,5	17,8	17,4	7,1	2,6	33,6	2,27
5. S.R.I.	20,9	13,5	11,0	6,1	1,1	47,4	2,11
6. Președinția	36,0	18,0	18,0	3,9	5,0	19,1	2,06
7. Guvernul	40,8	18,9	15,5	3,4	2,8	18,6	1,87
8. Primăria	38,6	32,5	13,8	3,9	1,4	9,8	1,86
9. Parlamentul	37,0	24,9	12,5	3,5	1,5	20,6	1,84

Se poate observa că ponderea celor care "nu știu", deci care nu au opinie față de principalele autorități publice este foarte ridicată, în medie fiecare al patrulea adult din București. Desigur că această medie nu acoperă uniform cele nouă instituții publice. Astfel, ponderea celor care și-au exprimat opinia față de poliție și primărie este de peste 90% iar a celor pentru președinție, guvern și parlament este de peste 80%. Oarecum firesc, activitatea S.R.I. este mai puțin sau deloc cunoscută omului de pe stradă, prin natura activității sale. De altfel și garda financiară și autoritățile judecătorești înregistrează aceeași lipsă de imagine, fiecare al treilea adult neexprimându-și opinia față de activitatea acestor instituții.

Această lipsă de imagine pentru o parte din populație este însotită de o imagine nefavorabilă pentru 30-40% dintre subiecți comparativ cu numai 7-10% mulțumiți de activitatea desfășurată de aceste trei instituții.

În ce privește celelalte autorități publice, o imagine favorabilă semnificativă are doar armata, singura posesoare a unei balanțe pozitive, ponderea celor satisfăcuți (32,7%) fiind mai mare decât a celor nesatisfăcuți (22,4%).

Celelalte instituții publice - primăria, poliția, președinția, parlamentul și guvernul - cunosc o opinie nefavorabilă puternică, doar 5-12% fiind mulțumiți față de 50-70% cărui reprezentă ponderea celor nemulțumiți de activitatea desfășurată de aceste instituții.

În general, bărbații sunt mai nemulțumiți decât femeile în ce privește S.R.I.-ul (41,5/28,7), Justiția (44,4/35,2), Parlamentul (67,2/57,6) și Guvernul (64,1/56,1).

Cei cu studii postgimnaziale sunt mai nemulțumiți decât cei cu studii primare în ce privește președinția (62,1/47,5), parlamentul (66,2/55,9), autoritățile judecătorești (45,5/32,5) și garda financiară (44,3/35,1).

Imaginea publică: 1992-1996

La o diferență de patru ani, imaginea autorităților publice este mai întunecată, ponderea celor nemulțumiți a crescut iar ponderea celor mulțumiți a scăzut astfel încât distanța procentuală a devenit o prăpastie.

Referindu-ne la *toate* cele nouă autorități publice supuse atenției, deși între ele sunt diferențe semnificative, se poate constată că ponderea celor mulțumiți a scăzut de la 25 la doar 10,4% iar ponderea celor nemulțumiți a crescut de la 38,8 la 47,7%.

Ponderea celor care apreciază autoritățile publice în:

	(foarte) mare măsură		deloc sau în mică măsură		Balanta	
	1992	1996	1992	1996	1992	1996
1. Armata	49,0	32,7	16,8	22,4	32,2	10,3
2. Poliția	28,0	12,3	26,1	49,1	1,9	-36,8
3. Garda financiară	29,6	10,1	33,9	37,3	-4,3	-27,2
4. Autoritatea judecătorești	27,5	9,7	24,6	39,3	2,9	-29,6
5. S.R.I.	31,0	7,2	17,1	34,4	13,9	-27,2
6. Președinția	17,5	8,9	53,8	54,0	-36,3	-45,1
7. Guvernul	32,4	6,2	31,3	59,7	1,1	-53,5
8. Primăria	4,6	5,3	79,2	71,1	-74,6	-65,8
9. Parlamentul	5,4	5,0	66,4	61,9	-61,0	-56,1

Se impun câteva concluzii:

- Ponderea celor satisfăcuți a scăzut pentru toate autoritățile publice și în mod special în ce privește activitatea *guvernului* (cu 26,2%) și a *S.R.I.* (23,8%), precum și aprecierea favorabilă a gărzii financiare (cu 19,5%), justiției (17,8), a armatei (16,3) și a poliției (15,7).
- Ponderea celor nesatisfăcuți a crescut pentru aproape toate autărățile publice și în mod special în ce privește activitatea *guvernului* (cu 28,4%) și a *poliției* (cu 23,0) dar și referitor la *S.R.I.* (17,3) și justiție (14,7).
- Efectul cumulat al celor două fenomene a dus la diferențe negative puternice ceea ce reflectă de fapt pierderea încrederii populației bucureștene în autoritățile publice.

Balanțele reprezentă diferența dintre opiniile favorabile ("în mare" și "în foarte mare măsură") și cele nefavorabile ("deloc" și "în mică măsură").

Diferențele dintre balanța anului 1992 și cea a anului 1996 constituie poate cel mai expresiv indicator al creșterii sau al pierderii încrederii în instituțiile respective.

Cele mai mari pierderi de încredere din partea populației, de insatisfacție produsă față de așteptările acestia le-au înregistrat:

- guvernul:** 54,6% (cu 26,2% mai puțini mulțumiți și cu 28,4% mai mulți nemulțumiți);
- S.R.I.:** 41,1% (28,8 și 17,3%);
- poliția:** 38,7% (15,7 și 23%);
- justiția:** 26,7% (17,8 și 14,7%).

Desigur că scăderea continuă a nivelului de trai, pentru majoritatea populației bucureștene, creșterea criminalității, a nesiguranței pe stradă și acasă precum și numeroasele "eliberări" ale unor persoane din lumea interlopă au făcut ca aceste instituții să piardă atât de mult din încredere populației.

În ce privește media răspunsurilor, obținute prin ponderarea frecvențelor răspunsurilor cu: 1 pentru "deloc" ... 5 pentru "în foarte mare măsură" s-au obținut următoarele rezultate:

Media răspunsurilor

	1992	1996
1. Armata	3,56	3,14
2. Poliția	2,98	2,35
3. Garda financiară	2,93	2,29
4. Autoritatea judecătorești	2,97	2,27
5. S.R.I.	3,31	2,11
6. Președinția	2,36	2,06
7. Guvernul	2,93	1,87
8. Primăria	1,74	1,86
9. Parlamentul	2,00	1,84

Dacă în 1992 aprecierea generală era apropiată nivelului "potrivit" (2,75 sau 2,65 exceptând media aferentă armatei), în anul 1996 aceasta a fost apropiată de calificativul "în mică măsură" (2,20 sau 2,08 exceptând o medie aferentă armatei).

Dacă în 1992 armata, S.R.I., poliția, autoritățile judecătorești, garda financiară și guvernul aveau aprecieri medii situate în jurul calificativului "potrivit", în 1996 numai

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCUREȘTIULUI

armata mai beneficia de această apreciere în timp ce guvernul, primăria și parlamentul sunt apreciate între "de loc" și "în mică măsură".

- În varianta în care și subiecții care au răspuns cu "potrivit" sunt cuprinși în grupa celor satisfăcuți, demers nu întru totul corect (deoarece acest segment ar fi trebuit să răspundă prin "mai mult satisfăcut" sau "mai mult nesatisfăcut", împărțindu-se de fapt în anumite proporții între cele două răspunsuri) situația s-ar prezenta în felul următor:

Ponderea celor mulțumiți în (foarte) mare măsură sau în mod potrivit de:

	1992	1996
Armată	59,0	52,3
Poliție	61,9	41,7
Autorit.jud.	52,8	27,1
Președinție	46,2	26,9
Garda financiară	52,1	24,7
Guvern	68,7	21,7
Primărie	20,8	19,1
S.R.I.	45,1	18,2
Parlament	33,6	17,5

Aprecierea activității instituțiilor publice

	În (foarte) mare măsură		În mică măsură sau deloc	
	București	România	București	România
	1996	1995	1996	1995
Armata	32,7	56,9	22,4	6,9
Politia	12,3	21,9	49,1	30,9
Autorit.judec.	9,7	15,6	39,3	33,1
Președinția	8,9	32,6	54,0	27,3
S.R.I.	7,2	15,7	34,4	19,6
Guvernul	6,2	12,0	59,7	50,3
Primăria	5,3	12,5	71,1	53,8
Parlamentul	5,0	6,5	61,9	55,6

Mai nemulțumiți față de activitatea desfășurată de fiecare din instituțiile publice bucureștenii sunt într-o proporție mai mică mulțumiți față de acestea.

Cele mai mari diferențe în ce privește percepția activității instituțiilor

folosind această segmentare se constată că dacă în 1992 cele nouă instituții publice erau apreciate, în medie, într-o măsură mai mică sau mai mare de 48,9% acum, în 1996, doar 27,7% percep astfel activitatea acestor instituții.

Imaginea publică: București 1996 - România 1995

Comparativ cu rezultatele înregistrate în cercetarea efectuată în 1995 pe un eșantion național reprezentativ se constată o mult mai pronunțată insatisfacție a populației bucureștene.

Pentru cele opt instituții publice (mai puțin garda financiară) ponderea medie a celor mulțumiți a fost de 10,9% pentru București față de 21,7% pentru întreaga țară, în timp ce ponderea medie a nemulțumiților a fost de 49% pentru bucureșteni față de 34,7% pentru întreaga țară. Dacă la nivelul țării balanța este de -13%, la nivelul Bucureștiului ea este de -38,1% reflectând astfel diferențele dintre cele două populații (cu rezerva că datele pentru întreaga țară se referă la anul 1995).

nemulțumiți în București față de 27,3% în țară) în care balanțele negative sunt cele mai mari.

Ceea ce au în comun cele două populații este faptul că cele mai negativ percepute instituții publice sunt guvernul, primăriile și parlamentul.

Guvernul Văcăroiu, ca și "guvernul" Halaicu pentru București, precum și Parlamentul constituie principala sursă a nemulțumirilor populației.

Partidele politice

În ce privește responsabilitatea partidelor politice față de interesele colectivității, populația adulată bucureșteană consideră că ea este preocuparea:

	1992	1996
doar a unui singur partid	11,7	9,6
a câtorva (mai multor) partide	27,3	16,9
toate partidele sunt interesate de putere	52,0	53,3
N.S.	9,0	20,2

Așadar, în cei patru ani care au trecut, a scăzut ponderea celor care apreciază că unul sau mai multe partide manifestă responsabilitate, de la 39 la 26,5%, adică numai un subiect din patru manifestă încredere în unul sau altul dintre formațiunile politice.

Ca și în 1992, și în acest an peste

jumătate din populația Bucureștiului apreciază că partidele politice, fără excepție, nu manifestă nici o responsabilitate față de interesele colectivității, ele fiind interesate doar de putere.

S-a dublat ponderea celor care nu și pot exprima o opinie în ce privește încrederea în partidele politice.

De remarcat faptul că subiecții cu studii superioare au încredere într-o proporție mult mai mare (40,7%) într-unul sau mai multe partide, comparativ cu ceilalți subiecți (25,6%).

Surse ce contribuie la formarea opiniei asupra instituțiilor publice

Dacă pentru primărie, poliție și armată, efectele constatare reprezintă principala cale prin care se formează opinia populației, pentru celelalte instituții: S.R.I., garda financiară, autoritățile judecătoarești, parlamentul, preșidenția și guvernul, la care în analiză s-au adăugat și partidele politice, principala sursă o constituie televiziunea.

Principalele surse de formare a opiniei actionează în mod diferit pentru o instituție publică sau alta sau, mai bine spus, pentru un grup sau altul de instituții.

Astfel, zona politicului este dominată de influența televiziunii, în primul rând, dar și de cele ale radioului și presei scrise:

Sursele de formare a opiniei

- în procente -

	T.V.	Radio	Ziare	Efecte	Altele
Parlamentul	48,6	33,1	30,3	22,4	16,1
Președinția	47,4	29,9	28,5	28,5	16,8
Guvernul	49,1	32,3	28,6	30,4	17,9
Partidele politice	45,1	27,8	26,9	24,4	21,8
Nivel mediu	47,6	30,8	28,6	26,4	18,1

Se remarcă faptul că, în medie, bucureștenii apeleză la 1,5 surse, situație tipică

populației din orașele mari, față de cea din mediul rural sau din orașele mici, pentru care

AȘTEPTĂRILE POPULATIEI BUCUREȘTIULUI

doar televiziunea, în principal, constituie principala sursă de informare și de formare a opiniei.

Pentru aproape jumătate din populația bucureșteană (47,6%), televiziunea constituie sursa de informare în timp ce radioul și presa scrisă se adresează câte unui segment de aproximativ 30%.

Efectele constatate, cumulând desigur degradarea nivelului de trai cu celelalte aspecte negative ale vieții politice, constituie sursă de formare a opiniei pentru fiecare al patrulea subiect (26,6).

"Nu știu precis de unde, dar aşa cred că este" și "Am aflat din altă parte" constituie

răspunsurile date de unul din șase subiecți cuprinși în eșantion (18,1%).

Din totalul răspunsurilor (subiecții puteau încercui oricare și oricără variante de răspuns considerau), *mass-media acoperă 70,6% din ele*, constituind deci canalele principale de formare a opiniei chiar dacă această pondere este mult mai mică decât cea înregistrată la nivelul întregii țări.

- *Armata, primăria și poliția* sunt percepute de către populație în primul rând prin prisma efectelor constatate, mai ales în ce privește activitatea "primăriei Halaicu", și abia după aceasta prin influența mass-media:

Sursele de formare a opiniei

	Efecte	T.V.	Radio	Ziare	- în procente -
					Altele
Armata	34,5	30,6	25,5	23,4	22,1
Primăria	54,6	29,9	22,6	24,3	10,3
Poliția	45,3	35,6	25,3	24,0	13,5
Nivelul mediu	44,8	32,0	24,5	23,9	15,3

Mass-media acoperă pentru aceste instituții numai 57,2% din totalul răspunsurilor. Efectele, în special în ce privește fosta activitate a primăriei bucureștene, sunt un mijloc, din păcate, prea puternic care influențează negativ opinia populației. Pentru jumătate dintre locuitorii Capitalei, starea jalnică a acesteia - curățenie, starea străzilor, iluminat, căldură - precum și proliferarea actelor de vandalism - furturi, agresări și.a. - au

făcut ca primăria și poliția să fie văzute într-un ton tot mai mult spre negru, lipsă de satisfacție și de încredere față de acestea devenind tot mai pronunțată.

- Pentru S.R.I., garda financiară și autoritățile judecătoarești sursele de formare a opiniei au o influență relativ egală (22-30%), ponderea *mass-mediei fiind de 60%*.

Sursele de formare a opiniei

	T.V.	Radio	Ziare	Efecte	- în procente -
					Altele
S.R.I.	30,5	23,9	23,8	15,6	30,1
Garda financiară	32,1	21,4	23,1	22,1	25,5
Autorit. judec.	31,9	24,0	20,9	27,3	32,4
Nivelul mediu	31,5	23,1	22,6	21,7	29,3

Mai puțin "la vedere" decât celelalte instituții publice, activitatea S.R.I., gărzii financiare și justiției, este percepță de către populație în mod egal prin unul din cele cinci

canale (media răspunsurilor fiind de numai 1,3). "Nu știu precis de unde, dar aşa cred că este" constituie un răspuns cu pondere egală față de celelalte surse.

Încrederea în mass-media

Încrederea în presa scrisă

Una din întrebările puse bucureștenilor, atât în 1992 cât și în 1996, s-a referit la modul în care acești apreciază ziarele, dacă sunt interesați de conținutul acestora.

Considerați ce sunt interesante ziarele

	nici unul	unul singur	două-trei	mai multe	- în procente -
1992	14,6	11,3	36,4	24,0	13,7
1996	21,1	30,8	17,1	11,5	19,5

Și vârsta este o variabilă ce influențează aprecierile populației. Existența unui ziar suficient de interesant pentru așteptările populației este recunoscută de 38,1% dintre cei tineri (18-24 ani) și de 29,6% dintre ceilalți.

Și cei care apreciază favorabil două

în ce patru ani a scăzut foarte mult ponderea celor care consideră că sunt interesante două sau mai multe ziare: de la 60,4% la numai 28,6% crescând în schimb ponderea celor care au aprecieri favorabile față de un singur ziar: de la 11,3 la 30,8%.

Persoanele cu studii superioare consideră într-o proporție mai mare că există un singur ziar sau două și mai multe ziare interesante 42,4 și respectiv 28,8% față de numai 30,9 și 16% că apreciază celelalte segmente.

În ce măsură oferă ziarele informații corecte

	deloc	în mică măsură	potrivit	în mare măsură	în foarte mare măsură	- în procente -
1992	10,0	18,4	27,2	26,9	7,4	9,1
1996	20,1	15,5	41,9	12,4	2,5	7,6

Dacă în 1992 un subiect din trei (34,3%) consideră că ziarele oferă informații corecte, în 1996, doar un subiect din șapte (14,9%) mai era convins de aceasta! În același timp, ponderea celor nemulțumiți ("deloc" sau "în mică măsură") a crescut de la 28,4 la 35,6% astfel încât media răspunsurilor (1 - deloc ... 5 - în foarte mare măsură) a scăzut de la 3,03 în 1992 la 2,58 în 1996, adică la jumătatea distanței dintre "în mică măsură" și "potrivit", situație care, evident, nu este de natură să satisfacă nici pe departe.

Ziarul preferat al bucureștenilor

Întrebați dacă au un ziar preferat,

sau mai multe ziare au o pondere mai mare în rândul populației active (<60 ani), decât în cel al populației de peste 60 ani: 32,5 față de doar 14,4%.

Întrebați dacă ziarele le oferă informații corecte privind viața socială, economică și politică, subiecții au răspuns astfel:

54% dintre bucureșteni au răspuns favorabil. Într-o măsură mai mare bărbații (58,2%) decât femeile (50,7%), persoanele de peste 44 ani (58,8%) față de celelalte (50%), jumătate din populația bucureșteană preferă unul sau altul (altele) dintre ziare.

Deci, 59,4% dintre bucureșteni consideră că există unul, două sau mai multe ziare interesante, 56,8% consideră că ziarele oferă informațiile așteptate într-o măsură potrivită (41,9%) sau (foarte) mare (14,9%) iar 54% au unul sau mai multe ziare preferate.

În ce privește încrederea pe care o are populația în informațiile oferite de ziare, populația bucureșteană a oferit următoarele răspunsuri:

AȘTEPTĂRILE POPULATIEI BUCUREȘTIULUI

Încrederea în ziare

	- în procente -				
	deloc sau în potrivit	în (foarte) mare măsură	n.s.	media	
	mică măsură				
total eșantion	38,2	37,9	19,5	4,4	2,63
cei care au un ziar preferat	19,0	45,8	33,6	1,6	3,16
cei care nu au un ziar preferat	61,4	27,9	3,1	7,6	1,95

Așadar, persoanele care au un ziar (sau mai multe) preferat au încredere în acesta fie într-o măsură "potrivită" (45,8%) fie în (foarte) mare măsură (33,6%) în timp ce două treimi dintre cei care nu au un ziar preferat nu au deloc (sau doar în mică măsură) încredere în presa scrisă.

Se pot desprinde patru segmente distincte:

- ⇒ cei care au un (unele) ziar preferat și au încredere (mare sau potrivită) $79,4 \times 0,54 = 42,9\%$
- ⇒ cei care au un(uncle) ziar preferat, dar nu au încredere nici în el $19 \times 0,54 = 10,3\%$
- ⇒ cei care nu au un ziar preferat dar au încredere în presa scrisă $31 \times 0,444 = 13,8\%$
- ⇒ cei care nu au un ziar preferat și nici nu au încredere în presa scrisă $61,4 \times 0,444 = 27,3\%$

Încrederea în televiziune

În ce privește *audiența emisiunilor informative ale televiziunii naționale* (programele 1 sau 2) populația adultă bucureșteană a răspuns astfel:

Vizionarea emisiunilor informative ale televiziunii naționale (1 și 2)

- în procente -		
deloc	uneori	destul de des
42,8	20,9	36,3

Doar o treime din subiecți vizionează "destul de des" emisiunile informative ale televiziunii naționale dar diferențele segmente ale populației au ponderi foarte diferite.

Astfel, pe vârstă, audiența acestor emisiuni este de numai 8,8% pentru cei de 18-24 ani, 25% pentru cei de 25-44 ani, 35,7% pentru cei de 45-59 ani și 49,4% dintre cei de peste 60 ani.

Studiile constituie și ele o variabilă de influență: vizionează aceste emisiuni 40,7% din cei cu studii primare sau gimnaziale, 26,4% din absolvenții școlilor profesionale și numai 18,7% dintre subiecții cu studii liceale sau superioare.

Nu urmăresc deloc aceste emisiuni două treimi (61,1%) dintre cei de 18-24, comparativ cu o treime (37,5%) din rândul celor de 25-59 ani și doar o săptamă (17,8%) din rândul populației de peste 60 ani.

În ce privește *încrederea în informațiile oferite de aceste emisiuni informative* situația este următoarea:

Încrederea în informațiile furnizate de televiziunea națională

- în procente -		
deloc sau în potrivit	în (foarte) mare măsură	
mică măsură		
1992	32,5	34,4
1996	36,3	45,0
		18,7

A scăzut încrederea acordată informațiilor oferite de televiziunea națională: în 1992 avea încredere în (foarte) mare măsură un adult din trei, în timp ce în 1996 doar unul din cinci mai avea încredere multă, ceilalți "atenuându-și" această încredere. Desigur că există o relație între audiență și încredere: cei ce audiază au o anumită încredere, și de astă audiază; cei ce nu au încredere, nu (prea) audiază.

Încrederea în informațiile oferite de televiziunea națională

Cei care vizionează	deloc sau în mică măsură	potrivit	în (foarte) mare măsură	- în procente -
des	12,5	55,6	31,9	
uneori	48,2	45,0	6,8	
deloc	92,1	5,9	2,0	

Firesc, cei ce urmăresc *des* au încredere în aceste informații, fie în mod potrivit fie chiar în (foarte) mare măsură; cei care urmăresc numai *uneori* aceste emisiuni au și o încredere mult mai redusă, împărțindu-se în mod egal între "deloc" și "potrivit", cei care nu urmăresc nici nu au încredere în ele, aproape în totalitate.

- Audiența moderată a emisiunilor informative ale televiziunii naționale este "compensată" de audiența emisiunilor informative ale altor posturi de televiziune, cele private.

Din populația adultă a Bucureștiului 69,6% urmăresc în mod frecvent alte posturi iar 10,7% urmăresc mai rar aceste emisiuni informative (PRO TV; Amerom, Antena 1, 7 ABC).

Cei de până în 60 ani urmăresc aceste emisiuni în proporție de 73,2% în timp ce numai 53,9% dintre cei de peste 60 ani urmăresc în mod frecvent emisiunile informative ale acestor posturi de televiziune.

Cei cu studii primare sau gimnaziale urmăresc aceste emisiuni într-o proporție de numai 59,1%, cei cu școală profesională

71,5% în timp ce proporția înregistrată în rândul celor cu studii liceale și superioare este de 82%.

Încrederea în radio

Audiența emisiunilor informative ale postului de radio România-Actualități este următoarea:

deloc	uneori	destul de des	- în procente -
45,6	18,6	35,8	

"Destul de des" urmăresc aceste emisiuni 17,7% din cei cuprinși în primele trei grupe de vârstă (18-44 ani), 34,1% din cei de 45-59 ani și 48,9% din cei de peste 60 ani.

Același răspuns l-au dat 34,3% dintre cei cu studii primare sau gimnaziale, 24,9% dintre cei cu studii profesionale sau liceale și numai 15,3% dintre cei cu studii superioare.

- În ce privește *încrederea în emisiunile informative*, aceasta cunoaște următoarele distribuții în anii 1992 și 1996:

Încrederea în emisiunile informative ale postului "România-Actualități"

deloc sau în mică măsură	potrivit	în(foarte) mare măsură	media	- în procente -
1992	17,9	31,6	50,5	3,43
1996	36,1	41,8	22,1	2,73

Încrederea în emisiunile informative ale postului de radio "România-Actualități" a scăzut mult în cei patru ani. Dacă în 1992 își manifestau încrederea în (foarte) mare măsură mai mult de jumătate din populația adultă a Bucureștiului (50,5%), în prezent nici măcar

un sfert din populație (22,1%) nemaiavând această opinie. În consecință, ponderea celor care nu au deloc sau doar în mică măsură încredere s-a dublat în cei patru ani, ajungând acum ca o treime din populație să aibă această opinie.

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCUREȘTIULUI

Ca și în cazul audienței televiziunii, corelația dintre frecvența audienței și încrederea în radio se manifestă în mod clar: cei

care urmăresc des au mai multă încredere (și de asta urmăresc), iar cei care nu urmăresc, nu o fac și pentru că nu au încredere:

Încrederea în emisiunile informative ale postului de radio "România-Actualități"

- în procente -

Audiază	Deloc sau în mică măsură	Potrivit	În (foarte) mare măsură	media
Des	14,6	47,4	38,0	3,29
Uneori	34,8	51,7	13,5	2,76
Deloc	90,0	8,5	1,5	1,30

Dacă auditorii fideli ai acestui post de radio manifestă în încredere "cuprinsă" între "potrivit" și "mare măsură", cei care audiază numai uneori au și o încredere "numai potrivită" iar cei care nu urmăresc nu au deloc (sau aproape) încredere în el.

vieții de zi cu zi a cetățenilor capitalei țării, imaginea oferită de percepția populației este foarte întunecată. Cu excepția transportului subteran, toate celelalte servicii prezintă o balanță negativă, ponderea celor care sunt mulțumiți fiind mult inferioară ponderii celor nemulțumiți.

Aproape întreaga populație adultă bucureșteană este nemulțumită de curătenia orașului, starea străzilor și de preocupările primăriei față de combaterea dăunătorilor.

Cu excepția transportului subteran, celelalte nouă servicii au atras, în medie, nemulțumirea a trei sferturi (72,1%) din populația bucureșteană.

Evaluarea calității serviciilor publice

Cuprinzând în sfera serviciilor chiar și pe cele care, indirect, reflectă activitatea unor autorități publice (primărie, poliție) dar care sunt de mare importanță pentru calitatea

Aprecierea calității serviciilor

- în procente -

	deloc sau în mică măsură	potrivit	în (foarte) mare măsură	media
transportul subteran	20,4	26,8	52,8	3,45
transportul la suprafață	50,6	32,2	17,2	2,50
iluminatul public	58,6	24,7	16,7	2,32
încălzirea locuinței	60,7	25,2	14,1	2,26
eficiența poliției în prinderea infractorilor	57,9	25,9	16,2	2,30
calitatea apei potabile	69,2	22,1	8,7	2,00
securitatea pe stradă	74,6	16,2	9,2	1,85
combaterea dăunătorilor	85,9	9,0	5,1	1,54
starea străzilor	95,0	3,0	2,0	1,27
curătenia orașului	96,2	2,8	1,0	1,23

Acordând 1 punct calificativului "deloc" ... 5 puncte celui "în foarte mare

măsură", mediile astfel calculate reflectă foarte clar percepția negativă din partea

populației a calității activității. Dacă transportul subteran este apreciat între "potrivit" și "mare măsură" iar cel la suprafață între "mică măsură" și "potrivit", celelalte opt activități au răspuns așteptărilor populației în mică măsură sau deloc.

Asistența medicală și așteptările populației

Asistența medicală se menține, din păcate, la același nivel foarte scăzut de apreciere, așteptările populației fiind departe de a fi satisfăcute de acest important serviciu social.

Ca și în 1992, bucureștenii sunt

nemulțumiți total de acest serviciu, în proporție de 44,5% în timp ce ponderea celor mulțumiți în mare măsură s-a redus de la 22,5 la 13,8%.

Cum răspunde asistența medicală așteptărilor populației

	- în procente -	
	de loc sau în mică măsură	în (foarte) mare măsură
1992	46,5	22,5
1996	44,5	13,8

Întrebați ce reproșează asistenței medicale, subiecții cuprinși în eșantion s-au referit în primul rând la prețul medicamentelor, mai ales pensionarii, dar și la timpul mare de așteptare sau la interesul material.

Ce reproșați asistenței medicale

	În mare măsură	Oarecum	De loc	- în procente -
				NS.NR
prețul medicamentelor	61,6	20,9	8,5	9,0
timpul de așteptare	47,3	24,9	14,1	13,7
interesul material	46,4	26,0	14,1	13,5
dezinteresul medicilor	26,5	37,6	17,9	18,0

- *Forma de asistență medicală preferată de populație nu a cunoscut modificări spectaculoase în perioada 1992-1996.*

Referindu-ne la persoanele care au apelat în ultimul an la asistența medicală, opțiunile acestora s-au manifestat astfel:

În mod obișnuit apelați la:

	pt.copii	pt.adulti	stomatologie	- în procente -
asist.med.teritorială	71,2	61,8	41,2	
policlinica cu plată	15,2	23,6	20,8	
cabinetele particulare	13,6	14,6	38,0	

Dacă în ce privește asistența medicală acordată copiilor, forma preferată de trei pătrimi dintre părinții bucureșteni o constituie, firesc, cea acordată de dispensarul teritorial și/sau de policlinica de sector, aproape 40% dintre adulți preferă să apeleze la cabinetele particulare sau, mai ales, la serviciile polyclinicilor cu plată.

În ce privește asistența medicală stomatologică, doar doi pacienți din cinci apelează la policlinica teritorială în timp ce tot atâția apelază la cabinetele particulare iar cel de-al cincilea la serviciile unei polyclinici cu plată, ultimele două segmente crescând, ca pondere, față de 1992 (58,8% față de 47,3%).

Temerile populației

Întrebați care sunt fenomenele de care se tem cel mai mult, bucureștenii au răspuns astfel:

Fenomenele de care se tem cel mai mult bucureștenii

- în procente -

1. Creșterea prețurilor	73,1
2. Violența străzii (violuri, omoruri)	68,6
3. Neasigurarea minimului de trai	64,1
4. Corupția	63,1
5. Somajul	43,1
6. Teama de a fi jefuit	37,0
7. Furtul din avutul personal	36,8
8. Tulburările sociale	32,3
9. Traficul de droguri	30,4

Primele patru fenomene de care se tem bucureștenii ocupă aceste locuri, într-o ordine sau alta, în "topurile" tuturor segmentelor studiate (sex, vârstă, studii) confirmând astfel faptul că ele reprezintă principalele temeri ale întregii populații. Desigur că fiecare fenomen în parte este percepțut diferit de segmentele analizate. Astfel:

1. **Creșterea prețurilor** devine obsesivă odată cu vîrstă populației: 48,7% dintre cei de 18-24 ani, 64,7% dintre cei de 25-34 ani, 76,8% dintre cei de 35-59 ani și 88,3% dintre cei de peste 60 ani.

Corelația este inversă cu nivelul de educație: 81,5% dintre cei cu studii primare, gimnaziale sau profesionale, 61% dintre cei cu studii liceale și 50,8% cei cu studii superioare.

2. **Violența străzii** (violuri, omoruri) constituie principala temere a femeilor (76 față de 59,3%) iar tinerii (18-24) sunt ceva mai puțin temători (58,4%) decât ceilalți (70,1).

3. **Neasigurarea unui minim de trai** este mai puțin resimțită de persoanele cu studii superioare decât celelalte segmente (44,1% față de 66%), dacă se poate spune așa când aproape un intelectual din doi manifestă

această temere!

4. **Corupția** este mai puțin resimțită de cei tineri (18-24 ani) dăr numai prin comparație cu celelalte grupe de vîrstă (50,4 față de 65,3%) și de cei cu studii primare sau gimnaziale (57,8) față de ceilalți (69%).

5. **Somajul** este mai presant pentru femei (47,1%) decât pentru bărbați (38,1%), pentru persoanele cu studii primare, gimnaziale sau profesionale (47,5%) decât pentru cele cu studii liceale (40%) sau superioare (27%) și, desigur, pentru cei în vîrstă activă (48%) decât pentru pensionari (26%).

6-7. **Teama de a fi jefuit și furtul din avutul personal** sunt mai presante pentru femei (41,9%) decât pentru bărbați (30,5%), pentru persoanele în vîrstă de peste 60 ani (55,8%) decât pentru ceilalți (31,2%) și, fără a găsi vreo explicație, pentru persoanele cu studii primare, gimnaziale sau profesionale (42,4%) decât pentru cele cu studii liceale sau superioare (25,6%).

8. **Tulburările sociale** constituie o temere mai mult pentru femei (38,6%) decât pentru bărbați, pentru persoanele de peste 60 de ani (41,1%) decât pentru ceilalți (29,5%) și se află într-un raport invers proporțional cu nivelul de educație: 38% dintre cei cu studii primare sau gimnaziale, 28% dintre cei cu studii profesionale sau liceale și doar 17% dintre cei cu studii superioare.

9. **Traficul de droguri** constituie o temere în primul rând pentru tineri (41,6%) comparativ cu ceilalți (28,6%), pentru persoanele cu studii gimnaziale sau profesionale (34,9%) față de cele cu studii liceale sau superioare (23,4%).

Corupția în societatea românească

Cauzele corupției

Corupția este percepță de către populație ca un fenomen grav și periculos, care subminează structurile de autoritate și de

putere și mărește costurile sociale și economice ale reformei, concretizate în deprecierea continuă a nivelului de trai al majorității indivizilor¹. Sub aspect strict juridic, sunt considerate ca acte de corupție, încălcările deontologiei de către funcționarii publici, în interes privat sau, cum le definea Adams, "sacrificiu al onoarei naționale în favoarea scopurilor private sau de partid". Corupția pare să fi devenit deja un fenomen organizat sub forma unor rețele formale care au penetrat sferele politicului, legislativului, justiției și administrației. O analiză a fenomenului de corupție din țara noastră² a reliefat principalele categorii de cauze specifice dintre care vom menționa:

a) politice:

- lipsa de autoritate a puterii politice;
- nerealizarea de facto a separării puterilor în stat;

- absența puterii mass-media și mai ales a presei independente;

- incapacitatea partidelor de a se susține, mai ales în perioada campaniei electorale, din punct de vedere financiar;

b) juridice:

- inadecvarea unor legi la realitatea socială pe care sunt chemate să o reglementeze;

- devansarea juridicului de către realitatea infracțională;

- caracterul dependent și de multe ori chiar obedient al instituției juridice față de puterea politică;

- slaba motivație financiară și chiar profesională a membrilor corpului juridic ce îi fac sensibili la tentativele de corupție și conduce la deprecierea și/sau denaturarea actului juridic;

c) administrative:

- considerarea funcțiilor publice ca recompense pentru clientele partidelor politice, în special a celor de guvernământ; politizarea administrației;

- neaplicarea în consecință a criteriului competenței și a moralității în selecția funcționarilor publici, fapt care afectează eficiența administrației, dar și a instituțiilor

menite să depisteze sau să sanctioneze corupția;

- precaritatea recompenselor pentru funcționarii publici inclusiv a salarizării acestora;

- indulgența sancționării punitive a corupției;

- promovarea economiei de piată în condițiile unei penurii de capital, a unei economii subdezvoltate și a unui sistem legislativ care nu oferă suficiente căi liceite de realizare a succesului financiar, de cele mai multe ori nici măcar a nevoilor de bază;

d) socio-culturale

- prepondența mentalității de tip orientalo-balcanic în virtutea căreia individul ce acționează cu succes la limita sau împotriva legii este apreciat și considerat chiar ca situându-se deasupra acesteia;

- mareea toleranță față de "mica" corupție mai ales (dacă legea sancționează primirea bacășului, populația o consideră drept o dovedă de respect, recunoaștere și bună creștere).

Atât ca dereglerare în planul economicului, cât și ca o criză a valorilor, a personalității, a elitelor, pronunțata stare anomică în care se găsește societatea românească se manifestă într-o diversitate de forme³. Astfel, în economie s-a instaurat legea liberului arbitru, blocajul financiar sau actele de corupție fiind consecințele firești ale unei economii care funcționează fără nici o reglare internă. În politic și juridic, anomia se găsește în "absența separării distincte a puterilor în stat, în opozitia dintre stat și societatea civilă, în incapacitatea factorului legislativ de a se sustrage intereselor politice de conjunctură, ceea ce face ca dreptul să nu fie încă o expresie a voinței generale".

Percepția corupției

Percepția socială constituie un bun indicator în ce privește amplitudinea corupției. Nivelul ridicat al indicatorului - în aproape toate domeniile - permite concluzia că fenomenul corupției este atât de difuz în societatea

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCUREȘTIULUI

românească încât se poate afirma generalizarea lui.

Din cele 12 domenii supuse analizei, 8 au înregistrat valori medii în jur sau mai mult de 4, corespunzător aprecierii generale: "există corupție în mare măsură" (de loc 1; ... foarte mare măsură 5) iar 4 au valorile medii cuprinse între "în mică măsură" și "așa și așa".

Coruptia se manifestă în (foarte) mare măsură în domeniile:

	în procente	X
1. Comerț	60,5	3,85
2. Primărie	59,9	4,10
3. Guvern	55,4	4,00
4. Vamă	55,0	4,18
5. Poliție	54,3	3,83
6. Parlament	53,1	3,95
7. Justiție	50,1	4,04

În ce măsură considerați că se manifestă corupția în:

	de loc sau în mică măsură	așa și așa	în (foarte) mare măsură	nu știu măsură	- în procente -
1. Comerț	11,8	16,6	60,5	11,1	
2. Bănci	11,8	10,5	48,1	29,6	
3. Vamă	6,3	9,3	55,0	29,4	
4. Primărie	6,1	13,8	59,9	20,3	
5. Asistență medicală	26,3	26,3	35,8	11,6	
6. Învățământ	33,9	21,9	23,0	21,2	
7. Armată	38,1	14,9	13,2	33,9	
8. Președinție	25,1	11,1	30,0	33,8	
9. Parlament	9,7	12,8	53,1	24,4	
10. Guvern	10,6	10,8	55,4	23,2	
11. Poliție	15,0	15,1	54,3	15,6	
12. Justiție	13,4	13,6	50,1	22,9	

Încercând o sistematizare a autorităților și serviciilor publice, în funcție de

	în procente	X
8. Bănci	48,1	3,78
9. Asist. medicală	35,8	3,25
10. Președinție	30,0	3,16
11. Învățământ	23,0	2,77
12. Armată	13,2	2,42

Față de 1992 a scăzut mult nivelul perceptiei corupției în cadrul *asistenței medicale* (de la 78,6 la 35,8%), *învățământului* (43,3 la 23%) și *armatei* (de la 28,4 la 13,2%) dar a crescut în ce privește *poliția* (de la 39,7 la 54,3%) și *justiția* (de la 34,4 la 50,1%).

Ponderea celor care apreciază că nu există deloc corupție este semnificativă doar în ce privește armata (19,5%), *învățământul* (16,6%) și *președinția* (12,1%), celelalte domenii cunoscând această apreciere doar în proporție de 1-5%. Grupând răspunsurile se obțin următoarele rezultate:

	așa și așa	în (foarte) mare măsură	nu știu măsură
1. Comerț	11,8	60,5	11,1
2. Bănci	11,8	48,1	29,6
3. Vamă	6,3	55,0	29,4
4. Primărie	6,1	59,9	20,3
5. Asistență medicală	26,3	35,8	11,6
6. Învățământ	33,9	23,0	21,2
7. Armată	38,1	13,2	33,9
8. Președinție	25,1	30,0	33,8
9. Parlament	9,7	53,1	24,4
10. Guvern	10,6	55,4	23,2
11. Poliție	15,0	54,3	15,6
12. Justiție	13,4	50,1	22,9

Încercând o sistematizare a autorităților și serviciilor publice, în funcție de

percepția acestora în ce privește corupția se obțin următoarele rezultate:

În ce măsură considerați că se manifestă corupția în:

	deloc sau în mică măsură	în (foarte) mare măsură	nu știu	X
1. Primăria, Parlamentul, Guvernul, Poliția, Justiția	11,1	13,3	54,6	21,0
2. Comerțul, băncile, vama	10,0	12,1	54,5	23,4
3. Președinția, asistența medicală, învățământul	28,4	19,8	29,6	22,2
4. Armata	38,1	14,9	13,2	33,8
				2,42

Peste jumătate din populația bucureșteană consideră că primele două grupe, deci cele 8 instituții publice, sunt afectate de corupție în timp ce doar un singur subiect din 10 nu crede că există corupție (sau că există doar într-o mică măsură) iar 1 din 4 nu are nici o opinie.

Cele trei instituții din grupa următoare - președinția, asistența medicală, învățământul - cunosc o perceptie moderată a corupției, toate cele 4 variante posibile având aproximativ aceeași pondere în timp ce armata este singura autoritate sau serviciu public cu o balanță favorabilă, ponderea celor care consideră că nu există corupție (38,1%) fiind de aproape 3 ori mai mare decât a celor care o percep ca fiind în mare măsură (13,2%).

Comparând aprecierile populației privind activitatea autorităților publice cu cele referitoare la corupția din cadrul acestora se constată o corelație puternică.

Cele în care se consideră că există corupție în mare măsură sunt și cele mai puțin apreciate, deci răspund în mică măsură (sau deloc) așteptărilor populației: primăria, parlamentul și guvernul. În același timp armata rămâne instituția cea mai apreciată și cea mai puțin considerată ca fiind coruptă.

Din păcate, prima grupă de instituții publice considerate de cea mai mare parte a populație ca fiind corupte este formată din autoritatea legislativă, cea executivă, cea judecătoarească, cea care ar trebui să protejeze populația și primăria Halaicu de tristă amintire.

Așa cum bine spunea fostul premier Th. Stolojan, "în orice țară, un guvern cu credibilitate redusă în rândul populației nu poate fi eficient în realizarea obiectivelor pe care și le propune. Credibilitatea unui guvern depinde, printre altele, și de imaginea pe care cetățenii și-o formează cu privire la integritatea demnitarilor".

Din păcate, se pare că în ce privește corupția aceasta proliferăază pe măsură ce se vorbește despre combaterea ei.

Fenomenele care favorizează corupția

Principalele fenomene pe care populația adultă bucureșteană le consideră ca fiind de natură să favorizeze proliferarea corupției în (aproape) toate domeniile vieții economice, sociale și politice sunt:

- în procente	
legislația necorespunzătoare	56,5
implicarea puterii politice în actele de corupție	50,6
criza economică	49,3
lipsa de fermitate a populației	44,5
obișnuința de a compensa sau de a susține prin atenții unele servicii	40,9
indulgența autorităților judecătoarești	40,0

Criza economică, implicarea puterii politice în actele de corupție, indulgența autorităților direct implicate (poliția, justiția) sunt deci cauzele care, în opinia populației, favorizează proliferarea corupției.

Nu este deloc lipsit de interes faptul

AȘTEPTĂRILE POPULAȚIEI BUCUREȘTIULUI

că și autoritățile publice au aceleași puncte de vedere. Astfel, analiza cazurilor de corupție efectuată fie de către Departamentul de Control al Guvernului, fie de către Ministerul de Interne, confirmă faptul că "rezultă cu certitudine că infracțiunile de (sau în legătură cu) serviciu sunt practic prezente în întregul sistem economic, administrativ de stat, în instituțiile bugetare, chiar în unele organisme de control, cât și în raporturile ce se stabilesc între persoane fizice și juridice".⁴

Criza economică dar și criza politică au produs o degradare a tuturor domeniilor vieții sociale. Lipsa voinței politice de a rezolva sau de a atenua acest flagel, discordanța dintre legislația actuală și realele stări de fapt, dintre gravitatea faptelor comise și tergiversarea soluționării în unele cazuri de către instanțele de judecată sau aplicarea unor pedepse minime pentru actele de corupție au condus la actuala situație care macină viața socială românească.

Această stare de lucruri este recunoscută chiar și de autoritatea prezidențială: "în absența unor reglementări legale au proliferat practicile speculative, evaziunea

fiscală, s-au constituit retele ale economiei subterane prin care valori considerabile din patrimoniu s-au scurs în beneficiile unor mafii".⁵

Deci, corupția a devenit un fenomen de amploare și unanim recunoscut dar care continuă să "înflorească".

În ce privește ignorarea intensității percepției publice asupra corupției, aceasta constituie un risc social major ale cărui implicații posibile sunt⁶ (sau pot deveni):

- perpetuarea și agravarea crizei de autoritate a puterii politice, justiției și poliției;
- respingerea valorilor specifice economiei de piață, ca urmare a asocierei ei exclusive cu corupția sau cu alte aspecte blamabile sau chiar indezirabile;
- expansiunea corupției prin contagiune socială;
- diminuarea continuă a angajării în procesul de democratizare a unei părți a populației; absenteismul politic ar putea atinge proporții catastrofale;
- conflictele sociale și politice generate de sistemul de frustrare în fața marii corupții și nesanctionării ei.

Note și bibliografie

1. Dan Banciu, "Corupția în societatea românească", în *Sociologia românească*, 4/1993.
2. Nicolae Lotreanu, Carmen Raicu, "Fenomenul corupției", în *Calitatea Vieții*, 2-3/1993.
3. Sorin M. Rădulescu, "Corupția ca inovație socială în starea anomică", în *Sociologie românească*, 4/1993.
4. Vezi *Jurnalul Național*, 2 sept. 1996.
5. Nicolae Lotreanu, Carmen Raicu, "Dimensiunea socială a tranzitiei în România", în *Calitatea Vieții*, 2-3/1993.